

Til Arbeids- og inkluderingsdepartementet

Innspill til statsbudsjettet for 2026

Oslo, 28. februar 2025

Kunstnernettverket samler 19 landsomfattende organisasjoner som representerer skapende og utøvende kunstnere i Norge. Samlet har disse forbundene om lag 30 000 medlemmer. Nettverket arbeider med kunstnerpolitikk, med særlig vekt på kunstneres inntektsforhold, sosiale rettigheter, stipend, vederlag og opphavsrett.

Å styrke det sosiale sikkerhetsnettet for selvstendig næringsdrivende og frilans kunstnere har over flere år vært en av Kunstnernettverkets viktigste målsettinger, og det er et akutt behov for å sikre kunstnere et bedre sosialt sikkerhetsnett enn det de har i dag. Vi var derfor skuffet over at stortingsmeldingen *Kunstnarkår* ikke gikk lenger i å konkretisere løsninger som vil bidra til å styrke kunstnerøkonomien. Kunstnernettverket setter likevel pris på at Arbeids- og inkluderingsdepartementet skal arbeide videre med disse utfordringene og har spilt inn våre vurderinger av behov og prioriteringer, hvor de viktigste punktene er:

- *Sykepengedekningen for selvstendig næringsdrivende (enkeltpersonforetak) må økes til 100 prosent fra 17. sykedag*
- *Det må utredes hvordan selvstendig næringsdrivende (enkeltpersonforetak) kan opparbeide seg bedre rettigheter for de første 16 sykedagene, enten gjennom en utvidet rett til sykepenger eller gjennom en gunstigere forsikringsordning*
- *Det må utredes en inntektssikringsordning for selvstendig næringsdrivende tilsvarende dagpenger, som tar hensyn til kunstnerøkonomien*
- *For å finansiere utvidede sosiale rettigheter bør det utredes, og vurderes å innføre, en oppdragsgiveravgift*
- *Det må arbeides videre med å løse kunstnere og kulturarbeideres pensjonsutfordringer og manglende tjenstepensjonsrettigheter. En god start vil være å innføre tjenstepensjonsrettigheter på alle arbeidsstipend, jf. prinsippet om pensjon fra første dag og første krone*
- *Det bør innføres minstefradrag på næringsinntekt, tilsvarende dagens minstefradrag på lønnsinntekt. Dette for å motvirke den negative effekten som investeringer i egen næringsvirksomhet har for beregningsgrunnlaget av trygdeytelser*
- *Det bør opprettes et spesialisert NAV-kontor hvor man kan samle og opparbeide seg bedre kompetanse på kulturfeltets særegenheter, og på syklusøkonomi og kombinasjonsinntekter*

Kunstnernettverket mener at følgende punkt bør, og kan gjennomføres omgående:

Kap. 2650 Sykepenger

Tiltak: Budsjettet for 2026 bør ta høyde for, og finansiere en økning av sykepengedekningen for selvstendig næringsdrivende (enkeltpersonforetak) til 100 prosent fra 17. sykedag.

WWW.KUNSTNERNETTVERKET.NO POST@KUNSTNERNETTVERKET.NO

NORSKE BILLEDKUNSTNERE | NORSKE KUNSTHÅNDBVERKERE | FORBUNDET FRIE FOTOGRAFER | GRAFILL | DEN NORSKE FORFATTERFORENING | NORSKE BARNE- OG UNGDOMSBOKFORFATTERE
NORSKE DRAMATIKERES FORBUND | NORSK OVERSETTERFORENING | NORSK FAGLITTERÆR FORFATTER- OG OVERSETTERFORENING | CREO - FORBUNDET FOR KUNST OG KULTUR | GRAMART
NORSK KOMPONISTFORENING | NOPA - NORSK FORENING FOR KOMPONISTER OG TEKSTFORFATTERE | NORSK SKUESPILLERFORBUND | NORSK SCENEINSTRUKTØRFORENING
NORSKE DANSEKUNSTNERE | NORSK FILMFORBUND | NORSKE FILMREGISSØRER | NAVIO - NORSK AUDIOVISUELL OVERSETTERFORENING

Selv om sykepengedekningen for selvstendig næringsdrivende er økt til 80 prosent fra 17. sykedag, er det for lavtlønte likevel ikke tilstrekkelig, særlig om man som kunstner med lavt inntektsgrunnlag blir langtidssykemeldt. En økning til 100 prosent dekning er et enkelt og treffsikkert tiltak som bør iverksettes umiddelbart.

Kap. 2670 Alderdom

Tiltak: Utredning av pensjonsopptjening på alle statlige arbeidsstipend og friske midler i budsjettet for 2026.

Svært få kunstnere har i dag tjenestepensjonsrettigheter. I *Kunstnarkår* vises det til at man skal «greie ut opptjening av pensjon på langvarige stipend». Staten betaler arbeidsgiveravgift for arbeidsstipend og mottakerne av stipendene får tilgang til sosiale rettigheter i folketrygden på lik linje med arbeidstakere, men stipendene gir likevel ikke pensjonsopptjening. Kunstnernetverket ber om at pensjonsopptjening på alle arbeidsstipend raskt utredes, og at det settes av midler til dette.

Tiltak: Et spesialisert NAV-kontor til å behandle kunstnere med stor grad av kombinasjonsinntekter.

Organisasjonene på kunst- og kulturfeltet har lenge tatt til orde for at det burde opprettes et spesialisert NAV-kontor hvor man kan samle, og opparbeide seg bedre kompetanse på kulturfeltets særegenheter, og på syklusøkonomi og kombinasjonsinntekter. Mange kunstnere har såkalt «lappeteppetøkonomi», som saksbehandlere i NAV har lite kjennskap til. Kunstnernetverket mener det kunne vært gjort et betydelig løft for våre arbeidsfolk om ett spesifikt NAV-kontor får ansvar for å ta seg av denne gruppen.

Å møte saksbehandlere med spesialkompetanse når kunstnerne og kulturarbeiderne trenger råd og veiledning, ville bidratt til at NAV oppleves mer tilgjengelig og med det senket terskelen for å ta kontakt. En slik løsning ville også kunne bidra til en mer helhetlig og likeverdig saksbehandling for enkeltpersoner, samt fungere som et kompetansesenter for organisasjonene på kulturfeltet. Et spesialisert kontor ville mest sannsynlig avlaste kunstnerorganisasjonene betydelig, og også bidra til mer effektiv saksbehandling hos NAV, med færre ankesaker.

For et arbeidsliv i endring tror vi også andre yrkesgrupper og sektorer fremover vil preges mer av samme type «lappeteppetøkonomi» som kunstnerne alltid har hatt. Et spesialisert NAV-kontor med denne kompetansen vil være en pilot som kan gi positive ringvirkninger i hele arbeidslivet. Dette tiltaket krever ikke økte midler – bare velvilje og organisering.

På vegne av Kunstnernetverket,
vennlig hilsen

Ole Henrik Antonsen